

ANTWERPEN 18 JANUARI 1972.

BIDDEN. WERKEN EN BELEVEN.

Bidden, werken en beleven zijn deel van hetzelfde. Vele mensen denken dat bidden een kwestie is van woorden stomelen. In feite kun je pas werkelijk bidden wanneer je een eenheid belooft met iets anders, iets hogers misschien. Het gebed is dus een erkenning, een waarneming, een actie van jezelf uit en daar hoeft geen woord bij te pas te komen.

Wanneer wij kijken naar "werken", dan staan wij precies voor hetzelfde feit. Wat is werken? Werken is arbeid verrichten, ja goed, maar wat is arbeid? Arbeid kan iets zijn dat je niet graag doet, het kan iets zijn wat je wel graag doet. Het is in feite weer beantwoorden aan de wereld en, als het even kan, volgens je eigen wezen. Je kunt niet leven zonder bezigheid en wanneer je bezigheid hebt dan kom je ook vanzelf tot arbeid.

Dan hebben wij: "beleven", ja. Op het ogenblik dat je ergens intens mee bezig bent, beleef je het. Dus deze drie onderwerpen zijn inderdaad zo dicht bij elkaar, zo met elkaar verwant, dat je ze onder één hoofd zou kunnen samenvatten. Bidden heeft voornamelijk te maken met God, zeker. Maar arbeid dan? Wanneer je werkelijk werkt, volgens datgene wat in je leeft, dan is het ook ergens een contact met God. Een arbeid, werken, kan dus bidden zijn. En "beleven"? Hoe kun je iets beleven, werkelijk doorleven, wanneer je geen contact hebt met de wereld?

De belangrijkste dingen, zo zegt men altijd, is communicatie, dus het vermogen om elkaar te verstaan, elkaar iets mede te delen. En dat geldt niet alleen voor mensen. Wanneer je goed bent met planten, dan kun je planten verstaan, je kunt ze begrijpen; je voelt aan wat zij eigenlijk aan behoefte hebben, wat hun fouten zijn.

Wanneer je werkt met metaal, met hout, met ijzer en je doet het werkelijk goed, dan voel je je materiaal aan; dan zegt je materiaal je iets, je ondergaat het. En het is het ondergaan van andere dingen waaruit het beleven voortkomt. Maar een beleven zonder actie is wel zeer moeilijk denkbaar. Misschien dat er iemand zegt: Ja maar je kunt toch mediteren of oontempleren en tot een beleven komen zonder dat er actie is. Nou dat had u gedacht, maar om goed te mediteren en goed te oontempleren moet je wel degelijk arbeid verzetten en heel vaak kunt ge dat niet alleen en heb je er zelfs hulp bij nodig. Het is wel degelijk werken. En wanneer dat werken gericht is op het hogere noemen wij dat dan maar: bidden.

Hier zou ik een paar opmerkingen willen maken. Eerst over bidden. Misschien spreekt u wel eens met God en dat is bidden. Maar de meeste mensen zijn voortdurend bezig om God te vertellen wat zij nodig hebben en zij geven hem niet

eens de kans om aan het woord te komen. Kijk eens, elke communicatie heeft twee partners nodig. Wanneer ik spreek tot God, moet ik ook kunnen luisteren naar God. Wanneer ik spreek met de wereld, dan moet ik ook kunnen luisteren naar wat die wereld mij te zeggen heeft. Er is altijd een wisselwerking noodzakelijk. Wanneer u bidt, richt uzelf op God. zeg desnoods wat u te zeggen hebt, als u dat wilt, of doe, ter ere Gods zoals dat heet, datgene wat u voelt dat op dit moment juist of goed is en wacht dan. Dan kan het antwoord in u verstaan worden, want dat is er wel, maar de meeste mensen gaan er aan voorbij.

Wat werken betreft. Heel vaak denkt u: Wij werken om te leven en sommige mensen denken dat de arbeid iets heiligs is; wanneer je niet werkt deug je niet. En dan wordt dat werk omschreven in een heel nieuwe zin volgens de gebruiken van de gemeenschap. Je moet iets nuttigs doen voor de gemeenschap! Zeker. Maar een dichter die dicht, doet ook iets nuttig voor de gemeenschap, ook al zal de gemeenschap dat als zodanig waarschijnlijk niet zien. De tijd dat grote dichters beschouwd werden als dwazen of kleine schurkjes, ligt nog niet zo ver in het verleden. En toch, wanneer je kijkt wat de dichters hebben gedaan voor de wereld; zij hebben inhoud gegeven aan haar cultuur, zij hebben de mensen een achtergrond gegeven om zich tegenaaf te zetten. Of het nu een romancier is of een dichter, het zijn mensen die een achtergrond geven en dat is werken! Werk is dus niet zoveel uur per dag bezigzijn en daarvoor dan beloond worden met je dagelijks brood. Arbeid is deelnemen aan het wordingsproces van de mensheid en, indirect, van de gehele schepping. Het is helpen om te verwezenlijken. En ook hier moet je kunnen luisteren.

Ik heb het zoëven al gezegd: Iemand die met materialen werkt die zal pas werkelijke goede resultaten bereiken, wanneer hij gevoel heeft voor zijn materiaal wanneer hij a.h.w. het materiaal kan uitluisteren, kan weten wat het hem te vertellen heeft. En dat gaat niet alleen met woorden, dat gaat met tekenen ook; een hond of een kat spreekt wel degelijk, en een vogel ook. Alleen zij doen het met gebaren, met stereotiepe klanken, met bepaalde lichaamshoudingen. U doet het nu toevallig met klanken.

En zo is het eigenlijk met de hele wereld; die hele wereld heeft je wat te zeggen. En "werken" in de goede zin van het woord, nu niet bekeken als de sociale slavernij die economisch wordt afgedwongen, dat is het een antwoordgeven op wat rond je is. Maar wat is er rond je? Wanneer wij geloven in een God, geloven dat die God alle dingen geschapen heeft en alle dingen in stand houdt, die ook alom tegenwoordig is, dan is dat God. Het is niet zo dat ergens ver weg een God troont en dat rond je alleen maar de slechte wereld, het verderf en de duivel rondwaart. Het is zo dat in alles wat er is en bestaat God tegenwoordig is. Dus wanneer je werkt, wanneer je antwoord geeft op de behoefte die je ziet in een wereld, hoe dan ook, dan bidt je, dan antwoordt je aan God. En het wonder-

lijke daarbij is dat je dan eigenlijk pas begint te leven. Heel veel mensen denken: Ach het is heel mooi als het bij de theorie, een droom kan blijven en de rest ach dat zien wij dan wel weer. Ja natuurlijk, maar wanneer u een heel theorioboek heeft uitgewerkt, misschien over het herstellen van een TV., de constructie van een motor of iets dergelijks, dan kunt u het niet: dan is het een kennis die zonder betekenis is, er zit geen wijsheid in. Maar op het ogenblik dat je ook geleerd hebt het te doen, of misschien eerst hebt geleerd om te doen en dan om te begrijpen, dan is er een integratie van kennis en mogelijkheid; dan sta je niet los van die wereld, dan sta je in die wereld, dan geloof je wat je doet. En daarmee moet je, in wat je doet, proberen op te gaan. Het is niet altijd even gemakkelijk. Er zijn ook ogenblikken dat je zegt: Ach ik gooi het liever naast mij neer, ik krijg geen erkenning, ik krijg niets. Een ander ogenblik zeg je, ja waarom zou ik het doen, een ander wordt er veel beter voor beloond. Maar gaat het daarom? Wat krijg je zelf uit wat je doet? Niet wat zou je willen hebben van de wereld, van de mensen of van God, maar: Wat krijg je zelf wanneer je iets doet? Je belooft! Beloven dat is een ondergaan, zeker, maar het is nog veel meer. Het is spreken met de werkelijkheid; het is: de dromen die in je bestaan, de denkbeelden, de vage kennis die je bezit, omzetten in iets wat voor jou reëel is, tot het hele al tot je spreken kan.

En daarom is, wanneer je werkt, wanneer je bidt, het niet belangrijk dat het allemaal precies gaat zoals je graag zou willen. Het is alleen belangrijk dat je daardoor in jezelf meer gaat zien en meer goed begrijpen. Vele mensen vinden waarschijnlijk dat je meer moet bidden, meer naar de kerk gaan. Maar blijft dat niet vaak een holle vorm? Ik heb niets tegen iemand die naar een kerk gaat omdat hij zich daar het dichtst bij God voelt, en dan die God eerlijk belooft, tot die God spreekt en dan luistert, wacht of die God hem iets te zeggen heeft, een kracht te geven heeft, of alleen maar een sensatie misschien van geluk of van verwachting of van gespannenheid.

Maar als je gewoon formalistisch nadenkend bent, alle formules neopredikt, wat heb je er dan aan? Als je een misoffer bijvoert en je bent nog zo ver dat je eerst kijkt of je niet in wat veils zult knielen, wanneer de consecratie komt, nou dan kun je net zo goed wegbliven. Dan bidt je niet werkelijk, dan ben je niet actief in het gebeuren, je werkt niet en je belooft het ook niet; het heeft je niets te zeggen. De dingen hebben je pas iets te zeggen wanneer zij voor jou leven hebben. En of dat nu Beethoven is of Mozart of Beethoven, wanneer het je iets zegt, wanneer je iets anders met dat zegt je antwoorden. Nu denk je misschien dat dat dwaasheid is; dat een mens beter kan bidden in een concertzaal dan in een kerk? En toch is het waar. Ik heb u al gezegd: Bidden is communiceren, communiceren met het hogere. En wanneer jij in een concert onszelf open kunnen stellen voor het hogere en je onszelf een gevoel kunnen krijgen van: nu kan ik verder, ik heb meer kracht, of heb misschien een ander

inzicht gekregen, ik ben volledig ontspannen, nu kan ik weer iets doen. Dan heb je eigenlijk geboden. Ik vind het zo wonderlijk dat de mensen bvb. wel spreken over de wonderen van Lourdes en dat zij niet spreken over de wonderen die ergens anders gebeuren zonder dat er iets religieus bij betrokken is. Wij spreken over de gebedsgenezingen van bekende gezinders, zij spreken niet over die eigenaardige gewone dingen die elke dag gebeuren: een mens die ineens zijn hoofdpijn kwijt is, een vrouw die ineens geen last meer heeft van migraine. Waarom niet? Waarschijnlijk omdat de mens het beeld van, buiten mij om, voor zich nodig heeft om iets belangrijks te maken. Hij wil niet zelf deel zijn van de zaken; hij wil niet roebel werken, arbeid verrichten. Werkelijke arbeid! O ja, hij wil wel op een kantoor zitten een aantal uren, hij wil zich wel moe maken als hij er een behoorlijk salaris voor krijgt en hij wil zelfs wel eens iets beleven, iets meemaken, iets anders, u weet het: iets anders is ook wel eens leuk. Maar hij wil wel deel hebben aan... Reëel deel hebben aan het totale gebeuren, want je staat niet in een afzonderlijke schapting als een afzonderlijk "ik". Je bent een deel van de totaliteit; in die totaliteit heb je een bepaalde waarde. Je zoudt kunnen zeggen: je bent één deel van een groot geheel maar je kunt pas bewuste deel zijn, wanneer ha op het geheel kunt reageren. Wanneer je uitgaat van wat je als klein deel voor jezelf op dit moment wil, maar uitgaat van datgene wat voor het geheel de betekenis van jouw wezen kan bevestigen. Je moet jezelf waar leren maken. God is in alle dingen: wanneer ik werk, dan werk ik met God. De kracht waarmee ik werk, is de kracht die God mij geeft. Datgene waarmee ik werk, datgene wat God geschapen heeft. En datgene wat ik voortbreng, is datgene wat in de goddelijke mogelijkheid is vastgelegd. Hoe nieuw ik ook denk dat is het. Wanneer ik het beleef als deel van de goddelijke kracht, dan weet ik: ik ben eigenlijk alleen maar de vertaler van de eeuwigheid, ik maak iets waar maar daarin onderga ik ook het eeuwige.

Laat ons een voorbeeld nemen: u kunt naar een museum gaan waar 500 grote doeken, van alles door elkaar. Nu komt u bij één doek, dat doek zegt u iets, u bent getroffen. Op het ogenblik dat dit "getroffen" zijn ontstaat, zouden wij kunnen zeggen: er wordt een mogelijkheid geschapen, want dat is een aspekt van het goddelijke, van het totaal dat door een bepaalde mens in zijn bepaalde visie dan toch tot uitdrukking is gebracht. Ga je nu zeggen ik vind het mooi en je loopt door, dan gebeurt er niets. Maar wanneer je nu rustig gaat zitten en je laat zo een geheel op je inwerken, dan ontdek je ineens: hé, ik ga iets beleven, er vormen zich in mij allerhand als nevanflanden allerlei optrekkende gedachten, ik heb een gevoel, ik ben verrijkt! En met die verrijking ga je weg en dan zeg je: ja ik moet toch zelf ook iets doen en misschien dat je dan alleen een ander trakteert op een pint bier of dat je misschien een grote geestelijke arbeid begint te doen. Het doet niets ter

iets doen. Beloven dat niet samenhangt met werken is eigenlijk ondenkbaar. En beiden zijn alleen reëel denkbaar wanneer daar het hogere een rol in speelt.

Ik daucht dat ik hiermee mijn visie duidelijk heb gemaakt. Zijn er vragen hierop?

Vr. Broeder als wij bidden tot God, hoe kunnen wij ons dan een redelijke voorstelling maken van God?

Antw. Ik geloof dat je "bidden tot God" niet moet zien als spreken tot iemand. God is geen persoonlijkheid. Hij is niet alleen iets dat buiten mij bestaat; Hij is iets dat in mij eveneens aanwezig is. Ik maak mij geen voorstelling; ik spreek gewoon voor mijzelf iets uit. Dat is eigenlijk bidden. Ik doe iets voor mijzelf om daarmee het hogere dat ik aanvoel, dat ik erken, iets meer waar te maken, om het te onderstrepen. Ik breng een offer, niet omdat dat offer zo mooi is, maar gewoon omdat het mijn antwoord is op iets dat ik in het leven vind. Dus zeg het maar gewoon voor jezelf, gewoon voor jezelf weg; het hoeft niet eens tot God gericht te zijn. Een gebed kan zijn gewoon. Oh wat ben ik een stomming, stomming, stomming! een sukkel! Als je dat zegt, dat is een erkenning, een schuldbelijdenis als het ware. Wanneer je dat in jezelf wegt en je probeert het weg te houden, dan blijft het je belasten; als je het naar buiten brengt dan ontspant het, dan treedt er iets anders voor in de plaats: dat heeft u misschien wel eens gemerkt. Zo is het ook met dingen waar wij eigenlijk geen raad mee weten, die kunnen wij desnoods in de vrije natuur uitbrullen, als wij denken dat niemand ons hoort, wij kunnen het ook tegen iemand zeggen. En toch verandert er iets in ons dan. Wanneer wij iets hebben uitgesproken, zijn wij veranderd. Die verandering is eigenlijk het antwoord op een gebed. De mensen proberen eigenlijk God altijd ver weg te zien. Ik heb getracht duidelijk te maken: God is overal. Wij hoeven niet ver weg te kijken naar de sterren en zeggen: O Gij God die in de hemelen zijt. God is in de hemelen natuurlijk, maar Hij is ook op aarde; God is overal. Wij hebben niet iets nodig van een mannetje met almacht op een troon. Wat wij ge, con nodig hebben is iets waaruit ons een antwoord geverdt. Dus als u vraagt hoe moet ik bidden dan zeg ik: Gewoon, zeg het voor uzelf, maar formuleer het ook, denk het niet alleen, prevel het desnoods, zucht het, schraeuw het of zeg het; wanneer niemand het hoort, wanneer iedereen kan luisteren, het doet niet ter zake en dan met het gevoel: Hiermee kan ik een antwoord krijgen. Wat ik zeg, dat zeg ik niet alleen zo maar, er is iets dat weet, iets dat hoort, iets dat luistert, dan geef je zelf vorm aan iets en het antwoord ligt dan eigenlijk al in jezelf, maar God leeft in jezelf en daardoor krijg je krachten en mogelijkheden die net iets verdergaan, dan wat je zelf bent en kunt. Is dit voldoende?

Vr. Broeder, zouden wij kunnen zeggen dat werken bv. zich uiten is?

Antw. Nee, kijk eens: Zich uiten dat is ook instinctief, daar behoef je dus helemaal geen deel aan te hebben en ik zou zeggen dat "werken" iets is dat je dus

ook wel bewust erkent, wat je ervaart. Er zit een doel aan vast. Het is niet iets wat natuurlijk gebeurt omdat het nu niet anders kan, het is doedgewoon iets waarvan ik weet. Het heeft een betekenis, ook al besef ik die maar vaag. Ik dat voor die betekenis, niet voor de arbeid of het feit alleen. Dan hebben wij dus werken, in de zin waarin ik het heb besproken. Is dat duidelijk?

Vr. Zijn massagebeden anders dan persoonlijke gebeden?

Antw. Ja, die zijn uitdrukkelijk anders. Mijn massagebeden zijn geen echte gebeden. In de massa bidt je misschien wel tot God, maar in feite beantwoordt je aan de massa, zonder meer an je wordt gedomineerd; er is een zekere suggestibiliteit die in de massa bijzonder sterk tot uiting komt. Je ondergaat datgene wat de massa ondergaat. Er is sprake van een emotionele hand, waarbij het gebed eigenlijk een bijkomstigheid is; er is sprake van een gezamenlijke uitstraling die van de mensen uitgaat en die niet vanuit God komt, maar die voortkomt uit hun onderling tijdelijk harmonischzijn, met één denkbeeld of één doel op de voorgrond. Kan't u zeggen: Een God daar niet op antwoorden? Natuurlijk kan God op het massagebed antwoorden, daar gaat het niet om. Maar het antwoord van die God zal nooit het persoonlijke antwoord kunnen zijn. Wanneer de hele menigte bidt, dan brengt zij zichzelf onder één noemer en God kan alleen antwoorden op het niveau waarop wij de bede, de vraag uitspreken. Het is een wisselwerking en de massa gedraagt zich dan als een complexe persoonlijkheid, als één persoonlijkheid en niet als een reeks van individuen. Als in een menigte, elk individu bidt voor zich, vanuit zichzelf en oprecht, dan is er voor elk een afzonderlijk antwoord, dan is er voor elk een afzonderlijke erkenning, maar dan ontbreekt de vreemde emotioneliteit die dus, juist bij het massagebed, zo sterk naar voren komt. Dan blijft het persoonlijk besef gehandhaafd dat juist in de massabijeenkomst tijdelijk verdoezeld wordt; de reden, zowel als het eigen geloof treden niet op de achtergrond. Als je persoonlijk bent, dan is het jouw gesprek met God; als het een massagebed is dan is het het reageren als één cel uit een complex lichaam en danken dat lichaam antwoord krijgen, maar jij als cel zult dat antwoord niet persoonlijk ervaren en beleven, je kunt er hoogstens een uitwerking van zien.

Vr. Broeder bent u in dit verband akkoord dat gedachten krachten zijn, schepende kracht en dat hoe meer mensen dezelfde gedachten hebben, in positieve of negatieve zin, die verwezenlijkt worden?

Antw. Ja, dat kun je inderdaad zeggen. Dat is zelfs een deel van ons werken. Want, zodra wij bewust handelen, dus een actie volvoeren die niet instinctief uit drensuur of uit gewoonte geboren wordt, dan moeten wij eerst een beeld maken van datgene wat wij gaan doen, ook al beseffen wij dat niet. Wanneer je zegt: Ik licht mijn arm op, dan heb je dus alleen één beeld. De complexe werking die daarbij komt van alle spiervezels enz. is iets instinctieef, dat doet het lichaam met zijn drensuur. Maar het opheffen van die arm is dus bewuste arbeid, in zekere zin. En zo zou je kunnen zeggen: Gedachten zijn in de eerste plaats de ba-

sis van alle schepping, zelfs van de zogenaamde toevalskunst, omdat ook daar de gedachte eerst de mogelijkheid concipieert, waarbij het toeval dan misschien voor vorm of kleurstelling of iets dergelijks bepalend is, maar waarbij het concept zelve eerst in de mens moet zijn. De mogelijkheid moet eerst geconcipieerd zijn en verwezenlijkt zijn. Dus in deze zin zijn gedachten altijd deel van elk schepend proces. Zijn zij krachten? Ja. Een gedachte is een uitstraling die in een bepaalde sfeer en niet stoffelijke, of pseudo-stoffelijke wereld, de astrale wereld namelijk, invloed heeft. En die gedachten bouwen daar op, datgene wat zij inhouden. Als je bang bent en je denkt aan een duivel, dan bent je een duivel. Als je je gezegend voelt en je droomt van een engel die naast je gaat, dan bouw je een engel. Normaal zijn die verschijnselen izemelijk vluchtig. Maar wanneer veel mensen nu hetzelfde denken, dan scheppen zij dus een kracht die astraal bestaat en die blijft voortbestaan wanneer de gedachten ophouden. Alle hoop, alle verwachting, alle kracht die in het denken in die vorm is opgegaan, keert terug. Zo wordt in deze zin, datgene wat je denkt inderdaad waar. Wanneer je het naar voldoende intens denkt. Maar je moet nu niet denken: O dan ga ik mij een voorstelling maken van iets dat ik prettig vind en dan komt het wel voor elkaar! Zo is het ook weer niet, want dat is iets dat je met je bewustzijn doet en je moet het dus doen met je gehele wezen; punt één. Punt twee: Je kunt nooit iets waarmaken wat je exclusief voor jezelf zoekt omdat je dat gelijktijdig in tegenstelling brengt op de wereld en daarmee je harmonisch concept eigenlijk voor de verwezenlijking torpedeert. Je kunt dus alleen iets waarmaken dat niet alleen voor jezelf bestend is met gedachtenkracht, je kunt het verder alleen zo waarmaken dat jezelf mee begrepen kent onder het gevolg, nooit dat je het doel bent van het gevolg. En dan nog een laatste punt: Wij denken natuurlijk ergens in verband en misschien zelfs in woorden. Maar de achtergrond van ons denken is ook de levenskracht waaruit wij bestaan en, wij in de geest plegen het aldus te formuleren: Denken is het vormgeven aan je werkelijke wezen en zo een deel van de daarin gelegen mogelijkheden waarmakende tegenover de cosmos en zo je eigen relatie tot de cosmos wijzigend. Dat betekent niets meer of minder dan: Wanneer ik dus iets denk, dan zend ik een kracht uit. Maar wanneer die kracht sterk genoeg is verander ik; door wat ik denk en wat ik doe word ik een ander, ik blijf niet dezelfde en wanneer ik een ander word, dan andere harmonische mogelijkheden heb, dan zullen de levensharmonieën, de cosmische krachten dus waarmee ik harmonisch kan zijn, voor mij ook veranderen, soms in vermogen, soms in soort, soms in geaardheid van uiting.

Vr. God is in de hemel; wat is eigenlijk de hemel?

Antw. De hemel is de voorstelling die de mens zich maakt van het voortbestaan; omdat de mens geneigd is in "plaats" te denken; voor hem is de hemel een ver land waarin al datgene wat hij nu ontbeert gegeven zal worden. Kortom: het

is de ontheffing van de aansprakelijkheid, de delging van elk schuldgevoel en het geluk dat hij nooit heeft kunnen waarmaken. En de mens die zo'n hemel heeft geformuleerd voor zichzelf deed dit in een periode dat men nog niet wist wat sterren of planeten waren. Wat was logischer dan de hemel daar te plaatsen waar de wereld en zijn beperkingen ophoudt, daar begint de hemel, want die ligt boren de wereld. Men had namelijk ontdekt dat er vulkanen waren die vuur spuwen, dus moest de varige onderwereld onder de aarde liggen. En van daaruit is dat concept uitgewerkt, religieus en filosofisch. Maar: Onze Vader die in de hemelen zijt, dat betekent: God, Gij die zijt overal. "Uw Koninkrijk kome" zegt men dan; dus dat het waar moge worden wat Gij zijt, in de hemel en op de aarde. Let wel, er wordt hier geen onderscheid gemaakt, twee waarden die schijnbare tegenstellingen zijn worden in één term genoemd. En dan heeft de mens de neiging om te zeggen: Ja natuurlijk want het is de hemel en ook de aarde. Maar dat ook is niet de originele versie. Hemel en op aarde, beiden zijn één geheel, het is deel van de oosmos. En de Vader kan waar zijn, maar dan kan hij het niet zijn op aarde en niet in de hemelen, of niet in de hemelen en niet op aarde. De openbaring moet gelijkwaardig zijn. Wanneer wij God vinden op aarde zullen wij hem overal vinden. Wanneer wij hem op aarde niet vinden, dan is Hij ook elders voor ons niet te vinden. Dan zullen wij eerst een ontwikkeling door moeten maken waardoor wij die God kunnen aanvaarden en hebben wij hem eenmaal beleefd, waar dan ook, dan is Hij overal voor ons tegenwoordig. Dat wordt er dus mee bedoeld. Hét begrip hemelen is eigenlijk een retent van de oude, eigenlijk de Heidense, denkwereld. De denkwereld van de Egyptenaren bv. die na de dood misschien gedoemd werden om naar de onderwereld te gaan, waar zij dan ééns per 24 uur de zonneboot voorbij zien komen met de slapende Osiris, ofwel gaan naar de eeuwige velden, waar het graan halmen heeft die tot de bodem reiken.

Die hemel is dus heel oud; het denkbeeld van een andere wereld en dat vinden wij bij het indiaanse Manitoo-geloof: De eeuwige jachtvelden; de grieken: Elyzese velden. Overal is een hemel, een andere wereld. En dat komt omdat een mens zich een leven niet voor kan stellen dat niet plaats vindt in een wereld. Maar omdat de mens het zich niet voor kan stellen, is het nog niet zo dat er geen leven kan zijn zonder een wereld in de stoffelijke zin, met vormgeving en al deze dingen. Zo is langzaam maar zeker het woord "hemel" een symboolbegrip geworden, waarachter men het onbekende voortbestaan is gaan verhergen.

Vr. Wanneer men bv. wordt getroffen door het spel van een kind of door een mooie melodie, is dat louter een emotioneel aanvoelen of is dat ergens een antwoord op?

Antw. Dat is ergens een antwoord op, heel vaak ten minste, maar u kunt misschien kunt u eerst beter naar het vervolg van mijn inleiding luisteren van mijn tweede deel, want ik heb nog een paar punten voor u.

Wanneer wij dus leven, dan is er tussen ons en al het andere een relatie en die relatie bestaat voor een groot gedeelte in onszelf. Wij zien de dingen niet, zoals zij helemaal zijn, wij zien er een facet van. Zo is het mogelijk dat iets, wat aan deze kant dof is, denk maar aan een spiegel, omgedraaid wordt en ineens een perfecte weerkaatsing vormt. Onze beleving innerlijk, onze acties aanzien van de wereld heeft de neiging om de facetten die wij kunnen zien van de dingen, te veranderen. Door die verandering ondergaan wij, wat men noemt, emoties; wij voelen ons anders. Doordat wij ons anders voelen worden onze krachten ook weer gestimuleerd en komen die op een andere manier naar buiten. En dat nu is eigenlijk precies wat bidden betekent. Gods werkelijkheid is onveranderlijk; daar kunnen wij niets aan doen, maar onze erkenning van Gods werkelijkheid is niet volledig, dus die kunnen wij veranderen, die kunnen wij aanpassen; zij is zelfs niet helemaal reëel misschien, omdat wij veel te veel haten laten tussen de verschillende punten van werkelijkheid die wij nog aanvoelen. Daarom kun je dus zeggen: Wanneer ik bid, of wanneer mijn werken een hoger doel heeft, wat een vorm van bidden is, dan ontstaat hieruit een beleving die je niet thuis kunt brengen; een gevoel, een energie en daar moet je ergens mee naartoe en je weet misschien niet eens waarheen. Dan moet je gewoon zeggen: Dat zet ik weer om in arbeid; het is mijn God die mij antwoordt. Wat vreemd is, is dat dat ook gebeurt wanneer je negatief bent ingesteld. Bv.: Je hebt van die mensen die doodongelukkig zijn. Zij vragen zich af wat hun leven voor waarde heeft, wat hun bestaan voor zin heeft en dan ineens is er ergens iets dat hen treft. Het is misschien een bloem die mooi bloeit, het is een kat die ergens speelt of een vogel die zingt of wat anders. En even breekt die droefheid af. Die droefheid is het constateren van iets, het is niet alleen maar een emotie, zodra zij erkend wordt als een bepaalde reden omvattende. Het is ook een vorm van bidden en het antwoord komt erop. Dat antwoord zegt niet: Vergaet het nu maar even, maar het zegt: Er is nog iets anders; kijk naar dat andere. Volg je een zo gegeven impuls, dan ga je je dus anders oriënteren. Laat ons het zo zeggen: Misschien heb je al door naar de grond lopen kijken in volledige mistroestigheid en dan zie je toevallig één bloem en je bent getroffen. Dan kun je doorlopen en weer naar de straatstenen kijken; je kunt ook zeggen: Hé er is weer een overvloedig staan en dan ineens een hele wereld zien, maar dan ben je ook anders, dan ben je niet meer hulpeloos. Je hebt de reden nog wel voor je droefheid en voor je gevoel van onvolmaaktheid, maar je ziet het ineens anders. Nu dat inzicht kun je accepteren. Bidden betekent niet lasten opheffen; beleven betekent ook niet: lasten ter zijde stellen of gewoon maar iets ganieten zonder dat er een consequentie aan vastzit. Het betekent wel degelijk: veranderen, je inzicht veranderen ten aanzien van de wereld, je relatie met het geziene en het niet zienbare in het heelal. En zo kom je dan weer tot een vreemde conclusie. Er is bijna geen arbeid, geen werke-

lijke arbeid mogelijk, je kunt dus niet reëel werken, zonder dat je ook beleeft, maar je beleven, gebaseerd op een erkenning van een hogere macht, of zelfs maar een hoger doel, brengt weer een reactie met zich mee: Je bidt en vanuit het bidden komt weer de mogelijkheid tot een erkenning, dus een nieuwe arbeid en van daaruit kom je vanzelf weer tot een beleving; het is een gesloten keten. Je kunt niets opzijzetten. Iemand die zegt: Ik zal mijn leven alleen wijden aan bidden is een dwaas, wanneer hij ten minste denkt dat het bidden het woordgebed is. Ik weet dat er slotzusters zijn die zeggen ik wil mijn hele leven wijden aan het bidden voor de mensen. Ik vind het erg mooi, maar ik vind het ook een beetje zielig, want wat blijft hen over buiten een exaltatie die toch nooit helemaal gelukkig maakt? Belevingen die ergens onvolledig blijven en arbeid die uiteindelijk dan alleen maar de oplossing moet worden van je spanningen, terwijl zij die niet reëel kan brengen.

Dan zie ik daarnaast dezelfde kloosterzuster die geen tijd meer overhoudt om naar de Kapel te gaan, want zij moet aan het bed van een stervende waken; zij bidt zo tussendoor wel wat, maar er is nog zoveel te doen, er moet nog geveegd worden en daar heeft iemand nog gevraagd om een glas water. Dan zul je zeggen, ach zij bidt niet zoveel! Ja zij bidt, zij bidt voortdurend en elke keer dat zij iets doet omdat zij zegt dat is voor God, desnoods voor Jezus, dan zegt zij tegen de Kosmos: Kwijk dat is mijn reactie op u en dan ontvangt zij de kracht waaruit zij verder kan gaan en waardoor zij innerlijk toch weer blijdschap kan vinden, een vervuld leven kan vinden, een beleving in zichzelf, die niet slechts menselijk is, maar die ook vele geestelijke aspecten omvat. Dat is nu het verschil tussen echt bidden en niet echt bidden. Daar hebt u waarschijnlijk nooit over gedacht. U heeft gemeend, ach, wanneer wij zo nu en dan bidden is het genoeg. Eigenlijk zou je hele leven bidden moeten zijn, niet in het gestamel van vrome woorden, maar in een voortdurend erkennen van goed van iets lichts dat je waar probeert te maken, iets wat je voortdurend aan anderen probeert te geven en wat je dan ook in jezelf accepteert. Niet iets waarvoor je zegt: Ik wil loon hebben. Als iemand werkt omdat hij de erkenning van de mensen wil hebben, dan werkt hij niet werkelijk, dan droomt hij in feite voor een groot gedeelte, hoe Reëel zijn ingrijpen voor anderen kan zijn. Dan gaat hij ten onder aan zijn behoefte om erkenning, dan is zijn beleven een negatief erkennen van zijn eigen onbetekendheid vaak, dan is zijn werken geen bidden maar alleen een poging tot zelfverheerlijking. Maar wanneer diezelfde mens werkt omdat hij erkent: er is iets lichts er is iets goeds, het is niet belangrijk wat mij gebeurt, maar het is belangrijk wat voortkomt uit wat ik doe, ik wil iets goeds dat ik erken waarmaken in de wereld, hoe dan ook, dan zal ook dat antwoord komen; zodra hij niet meer vraagt wat betekent het voor mij? maar zich

afvraagt: Wat beteken ik voor de wereld? dan komt het antwoord van God, dan bidt hij, beleeft hij en werkt hij en werkt hij tegelijkertijd.

Vr. De belangrijkheid die je dus toewijst aan het werk dat jezelf doet, die moet je zelf bepalen

Antw. Ja, dat is inderdaad waar; de belangrijkheid van hetgeen ik doe komt niet voort uit het geheel, maar zij moet voortkomen uit de erkenning van hetgeen ik, ten aanzien van het geheel, kan zijn. Daar ligt de knoop; dat is de hele moeilijkheid. Ik kan iets levensbelangrijk vinden, terwijl het voor een ander niets betekent. Maar voor mij is het mijn bijdrage, het geven van mijzelf, of iets van mijzelf aan een geheel, dat ik misschien niet eens nader omschrijf. Op dat ogenblik is het goed. Je moet begrijpen: De mensen hebben maatstaven van belangrijkheid die voortdurend verschuiven en als je alleen maar volgens die menselijke maatstaven reageert kom je nergens. Alle mensen zeggen: De verkeerswegen zijn belangrijk; zij bouwen verkeerswegen en op de duur zijn er geen vogels meer, zijn er geen bomen meer, dan is er geen zuurstof genoeg meer en dan zijn er op de duur nog alleen maar mensen die langzaam creëren. Dat kan een foutieve interpretatie van belangrijkheid zijn! Maar wanneer ik probeer om een weg te bouwen, omdat ik voel dat daaraan een werkelijke behoefte is en niet afvraag of men het met mij eens zal zijn of niet, dan garandeer ik u dat ik die weg zo zal bouwen dat hij in feite geen schade brengt voor de vogelstand, het gewas of iets anders, en dat hij vele mensen een mogelijkheid geeft om iets beters te beleven.

Het is dus iets heel eigenaardigs; wanneer u de projectie bekijkt dan ziet u er veel die eigenlijk voor prestige zijn opgehouden. Omdat de mensen wilden laten zien hoeveel zij konden doen, of hoe groot zij waren, of hoe belangrijk, of hoemachtig. Op het ogenblik dat dat gebeurt, moeten wij alleen maar opletten en verder niets doen. Dan zult u zien dat daar ongelukken, ongevallen en ellende mee verbonden zijn, dat de reactie negatief is en dat de mens zelf er ook niet door bereikt wat hij verwacht; dat hij altijd ergens een lege mens blijft. Hij wil misschien gezag en hij heeft het gezag niet, omdat hij gezag wil hebben. Als hij het niet wil hebben dan kan hij het misschien krijgen. Dat is het zonderlinge van de zaak. Ik dacht dat daarin een voldoende antwoord lag of wenst u aanvulling?

Vr. Ik krijg de indruk dat men pas kan gaan werken nadat men pas een taak in het werk ziet, er de hoedanigheden voor bezit.

Antw. Nee dat is eigenlijk niet waar. Werken is niet iets zoals de mensen denken: Men levanstaakt. Het kan, maar het is niet noodzakelijk; het is mogelijk dat u een mens ziet die zwaar bepakt gaat en dat u denkt: dat houdt hij niet. U gaat met die mens mee en u draagt een tijdje iets van zijn lasten, dan hebt u gewerkt nietwaar? U hebt het niet gedaan om beloning alleen maar omdat u dacht dat het noodzakelijk was, u hebt er geen voorbereiding voor nodig gehad. Het kan zijn dat u voor een bepaalde taak kennis nodig hebt. U wilt

dokter worden, apotheker, advocaat, of u wilt als sociaal werker erkend worden, of ingenieur zijn, ja, dan heeft u een opleiding nodig, inderdaad. Maar die opleiding is bijkomstig. Wanneer u zegt: Ik wil dokter worden omdat het een lekker inkomen heeft en het brengt status met zich mee, dan zult u nooit een goed dokter-dokter zijn. Maar op het ogenblik dat u zegt: Ik wil genezing brengen dan brengt u die genezind al lang voor dat u dokter bent, alleen al door uw persoonlijkheid en door uw uitstraling. Daar ligt, geloof ik, de hele knoop.

De mensen denken vaak: Werk dat is iets op lange termijn. Nee, het is vaak het ogenblik van inspiratie, het ogenblik dat je ergens iets beleeft of ergens iets ziet, waarbij je zegt: Ja maar dat kan toch zo niet, daar moet ik iets aan doen. Dat werk, dat is werkelijk werken en dat werken is een antwoord op wat rond je bestaat; het is een bidden, het is een erkenning van een hoger geheel, een hoger worden. Het vreemde is dat het ook in jezelf een beleving met zich brengt dat je daaruit allerlei waarden puurt en erkenningen. Zelfs wanneer je verkeerd hebt geholpen, dan heb je nog iets erkent en zul je een volgende keer anders zijn, dan groei je. Bewustwording is uiteindelijk niets anders dan een groei die op die manier ontstaat.

Vr. Broeder, dat werken gaat dat ook voort in het hiernamaals

Antw. Ik zou willen antwoorden met deze opmerking: Wat ik hier doe voor u, is werken. Het betekent inspanning, een inspanning die, voor mij althans, het gevoel heeft van iets goeds te kunnen doen waardoor ik mij ook blij voel, maar het kost mij kracht, het kost mij onderbreking van andere zaken die ik belangrijk vind en zo gaat het met heel veel taken. In de geest kan een periode zijn van nietsdoen. Maar als je nu werkelijk niets doet in de geest, dan zit je met de grote ellende dat je je niet eens dood kunt vervelen; je kunt je alleen maar vervelen. Dat impliceert dus wel dat je iets moet doen en dan kun je jezelf zoeken en je isoleren en dan kom je in het duister terecht. Je kunt ook zoeken op een antwoord in de wereld op jezelf, in de kosmos op jezelf, en dan werk je voor anderen. Ik geloof dat een bestaan zonder werken eigenlijk niet denkbaar is; zonder activiteit is er toch geen bestaan, dan is er geen beleven, dan is er misschien een vegeteren, aanwezig zijn, maar dat is niet leven dat is niet bestaan en dat is zeker niet: erkennen

Vr. Je kunt zoeken, je isoleren en in de isolatie ?

Antw. Je hebt het misschien niet helemaal begrepen. Je kunt jezelf zoeken. Een mens die zichzelf zoekt, die stoot anderen af. U moet maar eens opletten. Wanneer u in de wereld een mens ziet, die alleen maar tot doel heeft zichzelf te verheffen boven anderen, hoe dan ook, dan zult u zien dat hij op een of andere manier al zijn vrienden en bekenden achterlaat, dat hij op de duur niets meer overheeft dan alleen dat éne grote ding. En dan heb je mensen die zeggen: Mijn zaak is mijn leven, of mijn werk is mijn leven, die hebben alles terzijde geschoven!

Stel u nu eens voor dat dat in de geest gebeurt. Je zegt: Ik wil mij wel bezighouden maar alleen met mezelf. Dan moet je elk contact op de duur gaan afwijzen, want dat zou die bezigheid met jezelf kunnen verstoren. Het zou een onderbreking kunnen zijn van je belangrijke "ikbeschouwing". En doordat je zegt: Ik wil het contact niet, ik kan het niet aanvaarden, ontbreekt het ook in de geest, dus je raakt geïsoleerd. Maar het licht kan alleen bestaan, dat noemen wij dus de erkenning van de Godheid, wanneer wij niet slechts onszelf maar het geheel van het zijn, waarvan wij deel zijn, zo goed mogelijk ervaren en erkennen. De afwijzing daarvan betekent dus ook: in het duister terechtkomen. En ik kan u verzekeren dat heel veel entiteiten, die in het werkelijk duister leven, ik bedoel hier niet diegenen die zich nog moeten oriënteren als in schemerland, maar diegenen die werkelijk in het duister zijn, die hebben, om welke reden dan ook, dus het andere zijn afgewezen en isoleren zich steeds meer omdat steeds meer factoren hen schijnen aan te vallen en dus ook door hen worden afgewezen. Zo krijg je dus een ogenblik dat je moet kiezen. Ofwel je eigen idee van betekenis en belangrijkheid laten schieten en je bezighouden met de belangrijkheid van anderen en elders, of ondergaan; helemaal alleen zijn zonder contact, zonder enige levenswaarde. Vegeteren in een zelfbeschouwing waarbij je op de duur zo suf wordt dat je het woord "ik" niet eens meer kunt stamelen, bij wijze van spreken. Dan ben je als een vette worm die ergens in de modder begraven ligt van het onbewustzijn, waaruit op de duur toch weer een bewustzijn geboren wordt door een Goddelijke Wil, een Goddelijk kringloop, maar aar je dan zelf niet meer in leeft, waar je eerst weer in herboren moet worden voor je tot beleven komt en tot werken kunt komen en uit dit beleven en werken weer tot een Godsbeleving kunt komen, dus tot bidden.

Vr. Kun je daar in de stof een parallel in trekken?

Antw. Ja, ik deed dat met mijn voorbeeld en geef er nog een eenvoudig:

Een mens is teleurgesteld in wat hij in de wereld bereikt. Die mens moet daarvoor een verklaring hebben. Hij gaat dus die wereld, zoals zij is, afwijzen en gaat zeggen: Men achtervolgt mij. Wat is het resultaat denkt u? Dat is schizofrenie! En die schizofrene persoonlijkheid die splitst zich op de duur, die is nooit meer helemaal zichzelf, is voortdurend bedreigd, door zichzelf zowel als door de wereld en trekt zich steeds meer terug tot je toestanden krijgt van absolute verstarring. En in die toestand van verstarring leef je dan als het ware in een hel van angsten vaak. Dat is dus een voorbeeld dat u in de psychiatrie kunt vinden, waarbij dus geen zuivere lichamelijke kwaal aanwezig is, maar alleen een bepaalde wijze van wereldafwijzing die gaat obsederen en daardoor de wereldrelatie verandert en op de duur de mens maakt tot een eenzame die graag contact zou willen hebben met anderen, maar het niet meer kan omdat hij bang is zich dan prijs te moeten geven aan de angsten die hij zichzelf, let wel: zichzelf heeft opgebouwd.

Ik heb opzettelijk een parallel genomen die u op aarde ziekelijk noemt omdat ik je voortdurend concentreren op jezelf, en daardoor bijna ten ondergaan aan jezelf, altijd als een ziekelijk verschijnsel beschouw; ziekelijk zowel als lichamelijk,

Vr. Broeder, mensen die werken voor zichzelf, voor eigen rekening, kunnen die niet méér bidden en beleven vinden in hun werk dan mensen die werken voor een ander persoon?

Antw. Ik geloof niet dat dit verschil maakt. Je zoudt het zo kunnen zeggen:

Zolang je werkt om wat je werk betekent, is de belevingsmogelijkheid en waarde gelijk. Op het ogenblik dat je werkt voor de beloning, of je nu je eigen werk kiest of dat je werknemer bent van een ander, zul je er nooit iets in kunnen vinden. Het is dus de gerichtheid van de persoonlijkheid en niet zonder meer de mogelijkheid die hier bepalend is.

Er is ook nog een tweede punt bij waar je rekening moet mee houden: Iemand die zijn werk doet omdat hij werken wil, omdat hij daarin de mogelijkheid ziet om voor de wereld wat te zijn, die zal zeker geen werk aanvaarden alleen maar omdat hij daar loon voor krijgt; hij stelt nog andere eisen. En zo iemand zal dus al altijd een taak kiezen, een werkzaamheid, waarin hij zich kan geven, waarin hij een zekere bevrediging en een zeker geluk kan vinden. Het vreemde is: naarmate men meer streeft naar geld en het behouden van geld, men zichzelf in wezen ongelukkiger maakt en meestal voor zichzelf de werkelijk gunstige belevingen en belevingsmogelijkheden van zich afwijst. Het is voor de mensen, en vooral voor de bankiers geen leuke boodschap, maar het is een feit.

Den volgt nu mijn besluit van deze bijeenkomst: Wij hebben dit nu allemaal bekeken en ons afgevraagd: Wat is bidden, werken en hoe beleving tot stand komt, wat beleven is. En de antwoorden hierop zijn erg eenvoudig.

Wij zijn vaak bang om de zaken te aanvaarden zoals zij zijn, wij zijn doorgewoon bevreesd om toe te geven dat de waarheid eenvoudig is, omdat wij er dan te veel aan gebonden zijn. Het is veel gemakkelijker om God weg te praten naar de top van een kosmische hiërarchie, dan Gods aanwezigheid in en om ons onmiddellijk te herkennen, want dan moeten wij bewust met die God leven. En als Hij op een afstand staat, kun je doen alsof Hij er niet is, zo nu en dan. Het is veel gemakkelijker om gebeden in woorden te maken tot een summum van vroomheid en dienen van God, dan eenvoudig te erkennen dat je bestaan op zichzelf het enige werkelijke gebed kan zijn dat je spreken kunt, waarbij elke vocalisering van je problemen en van je mogelijkheden en je vreugden, niets anders is dan een erkennen van een contact dat reeds bestaat. Je zegt niet voor niets: Vraag en u zal worden gegeven; klop en u zal worden opengedaan. Je zoudt misschien kunnen zeggen: Op het ogenblik dat je vraagt heb je de gave ontvangen. Op het ogenblik dat je klopt is er geen deur meer voor je gesloten. Dat ligt nog dichterbij de waar-

heid misschien. Je moet begrijpen hoe de zaken er voor staan.

Je kunt het allemaal zo mooi en ingewikkeld maken als je maar wilt, maar het leven is eenvoudig. Wanneer je een verplichting aanvaardt, omdat je denkt dat dit een goede verplichting is, dan moet je die verplichting vervullen. Wanneer ik een verplichting verwerp, omdat ik meen dat zij niet goed is voor de wereld, dan moet ik die verwerpen; zo eenvoudig is het. En wat ik dan ook doe, of ik aanvaard of ik verwerp, mis ik het doe in vol besef dat ik het doe voor de wereld en dat ik er dus zelf geen belang bij heb, bid ik, dan beleef ik, in hetgeen daaruit resulteert, God en niet alleen maar een kwade wereld die mij achtervolgt, of de mogelijkheid om een extra gelukje.

Het leven is eenvoudig genoeg, wanneer je je niet te veel bindt aan bezittingen en aan wat anderen zeggen, wanneer je je niet te veel laat bepalen door wat je meent van anderen te mogen verwachten.

Leven, een kosmisch bewust leven en gelukkig leven zelfs, is alleen een vraag van "zijn", niet om het antwoord; een "zijn" zonder een te grote belasting met allerhand zaken. Gewoon maar: Bestaan voor het geheel.

Misschien is dit dan wel het belangrijkste van al wat ik gezegd heb.

U wilt vrij zijn; geef iedereen zijn vrijheid. U wilt gelukkig zijn; maak iedereen gelukkig wanneer u kunt. Wilt gezegend zijn, zegen dan eenieder en vervloek niemand. Wilt God vinden, probeer dan God te zien in alle dingen rond u en Hij zal zich openbaren. Het leven kan mooi zijn wanneer je afziet van de ruzies en complexiteiten, die je als mens of geest, rond jezelf hebt geschapen. Onze waarheid is kosmisch, tijdloos, eeuwig. Wij zijn eeuwig, verbonden met alle dingen. Wij zijn leven in alle dingen, wij zijn kracht in en uit alle kracht. Onze werkelijkheid is de voltooiing waar wij naar streven, werkelijkheid die altijd bestaat. Wanneer wij haar niet vinden, dan is het omdat wij ons te veel binden aan de dingen, omdat wij ons te veel voort laten jagen door allerhand begrippen, dan is het omdat wij nog niet willen beantwoorden wat wij innerlijk toch als het juiste erkennen.

Je kunt véél meer zijn dan je bent, U kunt véél meer beloven dan u beleeft. U kunt véél juister bidden. God beleven, dan u denkt. De Kosmische werkelijkheid is niet iets dat ver af ligt; het is iets dat nu deel is van uw wezen, waarvan u nu deel bent met geheel uw zijn, inclusief met hetgeen u nu bent. En daarom kunt u deze wereld aan, al lijkt het nog zo moeilijk. Daarom kunt u de problemen oplossen, al lijken zij nog zo onoplosbaar. Wanneer u maar niet zoekt naar uzelf, maar naar het antwoord dat voor uw denken, voor uw gevoel en uw erkennen: het juiste, het beste is voor alle anderen.

U kunt véél meer, véél meer dan u denkt en het leven omvat véél meer vreugden dan u vaak beseft, wanneer u uw mistroostigheid aflegt en alleen aanvaardt wat er aan licht rond u is.

